

Apstiprināts

Ērgļu novada pašvaldības domes sēdē

2019. gada 28. februārī, domes sēdes protokols Nr. 5, 3 §

BĀRIŅTIESAS

PĀRSKATA ZIŅOJUMS PAR 2018. GADU

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 5.panta 4.daļu bāriņtiesa ne retāk kā reizi gadā sniedz pašvaldības domei pārskata ziņojumu par savu darbību. Pārskata ziņojums ir publicējams pašvaldības mājaslapā.

Ērgļu novada bāriņtiesa ir pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde, kura savā darbībā pamatojas uz normatīvajiem aktiem un publisko tiesību principiem un novada administratīvajā teritorijā veic Latvijas Republikas Civillikumā, Bāriņtiesu likumā un citos normatīvajos aktos paredzētās funkcijas.

Bāriņtiesa saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 4.panta otrajā daļā noteikto prioritāri nodrošina bērna vai aizgādībā esošas personas tiesības un tiesisko interešu aizsardzību.

Pēc Pilsonības migrācijas lietu pārvaldes statistikas datiem uz 01.07.2018. Ērgļu novada bāriņtiesas darbības teritorijā (Ērgļu pagasts, Jumurdas pagasts, Sausnējas pagasts) bija 3017 iedzīvotāji, tajā skaitā 438 bērni vecumā no 0 līdz 18 gadiem.

Bāriņtiesu likuma 7. panta 1. daļa nosaka to, ka bāriņtiesas sastāvā ir bāriņtiesas priekšsēdētājs un vismaz trīs bāriņtiesas locekļi.

Tāpat kā 2017. gadā, pārskata periodā bāriņtiesas darbu nodrošināja bāriņtiesas priekšsēdētāja Vineta Bagatska un 4 bāriņtiesas locekles, kuras darba samaksu saņēma par nostrādātajām stundām - Lilita Knēziņa, Baiba Bukovska, Dace Dombrovska un Sandra Konovalova. Teiksmā Eglīte pilda bāriņtiesas sēžu sekretāres pienākumus un pieraksta sarunu protokolus.

Bāriņtiesas amatpersonu izglītības ir atbilstošas likuma prasībām, darbinieki rūpējas par savu profesionālo izaugsmi un pilnveido savas zināšanas un prasmes semināros, diskusijās.

2018. gadā V. Bagatska papildināja speciālās zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā, apmeklējot profesionālās kvalifikācijas pilnveides izglītības kursu 40 stundu apjomā, apmeklēja semināru “Personas datu aizsardzības nodrošināšana bāriņtiesā”, ieguva 1. līmeņa mediators pamatprasmes, kopā ar sociālā dienesta speciālistēm piedalījās konferencē “Sadarbība – bērna nākotnei.”

Ērgļu novada bāriņtiesa 2018.gadā kļuva par Latvijas Bāriņtiesu asociācijas biedru. Asociācijā apvienojušās 103 bāriņtiesas. Līdzdarbošanās Bāriņtiesu asociācijā dod iespēju apspriest un izteikt viedokli par normatīvo aktu projektiem; saņemt profesionālu atbalstu un padomu no kolēģiem, dalīties pieredzē, uzklaut labās prakses piemērus.

Preventīvais darbs un sadarbība

Novadā darbojas bērnu tiesību aizsardzības savstarpējās sadarbības grupa. Notiek sadarbība ar sociālo dienestu, izglītības iestādēm, ģimenes ārstiem, psiholoģi Indru Diču un mūzikas terapeiti Katie Jane Roth, ģimenes atbalsta centru "Zīļuks." Nedaudz darbu apgrūtina Valsts policijas darbinieku neesamība uz vietas Ērgļu novadā.

Bāriņtiesa sadarbojas ar citām bāriņtiesām, ģimenes atbalsta centriem, sociālajiem dienestiem, Valsts policiju, prokuratūru, probācijas dienestu, valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru, uzturlīdzekļu garantijas fondu un citām institūcijām.

Lēmumu pieņemšanas gaita

Bāriņtiesa pieņem divu veidu lēmumus: koleģiālos un vienpersoniskos.

Saņemot personas iesniegumu, citas institūcijas vai fiziskas personas ziņojumu, bāriņtiesa uzsāk vispusīgu apstākļu noskaidrošanu, pierādījumu iegūšanu, apkopošanu un izvērtēšanu, lai pieņemtu bērna vai personas ar ierobežotu rīcībspēju interesēm visatbilstošāko lēmumu. Vajadzības gadījumā iekārto lietu, veic ierakstus reģistrācijas žurnālos, dokumentu uzskaites lapā, procesuālo darbību uzskaites lapā, veic dzīves apstākļu pārbaudi, par to sastādot aktu, pieprasa sociālajam dienestam informāciju par veikto sociālo darbu ar ģimeni, pieprasa informāciju ģimenes ārstam, izglītības iestādēm, ja nepieciešams - citām bāriņtiesām, krīzes centram, bērnu aprūpes iestādēm, policijai un citām iesaistītajām institūcijām.

Bāriņtiesa noskaidro iesaistīto personu viedokļus, nosūta personas pie sociālā dienesta psihologa attiecīga atzinuma saņemšanai; veic risku izvērtēšanu, pieprasa informāciju Sodū reģistram, veic pienākumu un tiesību izskaidrošanu, sagatavo lēmuma projektu un pieņem lēmumu. Pieņemtā lēmuma norakstu nosūta iesniedzējam, sociālajam dienestam, iesaistītajai bāriņtiesai, VSAA, UGF, PMLP, ja nepieciešams – tiesai u.c. institūcijām, ievada NPAIS.

Ja bērna dzīves apstākļu pārbaudē vai citādi atklājas, ka bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos, kā arī tad, ja bērna turpmākā atrašanās ģimenē var apdraudēt viņa veselību vai dzīvību, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis vienpersoniski pieņem lēmumu par: 1) bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem; 2) bērna izņemšanu no aizbildņa ģimenes un aizbildņa atstādināšanu no pienākumu pildīšanas; 3) bērna izņemšanu no audžuģimenes; 4) pirmsadopcijas aprūpes pārtraukšanu.

2018.gadā bāriņtiesa pieņēmusi 17 lēmumus. Vienpersoniskie lēmumi nav pieņemti.

Bāriņtiesas lēmumi nav pārsūdzēti.

Pieņemto lēmumu saturs:

- 1 lēmums par laulāto atzīšanu par adoptētājiem,
- 1 lēmums par bērna nodošanu adoptētāju aprūpē un uzraudzībā,
- 2 lēmumi par aizgādības tiesību atjaunošanu,
- 2 lēmumi par aizgādības tiesību neatjaunošanu,
- 1 lēmums par lietas izbeigšanu,
- 1 lēmums par prasības sniegšanu tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu,
- 1 lēmums par aizgādņa iecelšanu mantojumam,
- 1 lēmums par atbrīvošanu no mantojuma aizgādņa pienākumu pildīšanas,
- 2 lēmumi par kļūdas labojumu lēmumos,
- 1 lēmums par konkrēta speciālista - psihologa apmeklējumu (vecāku domstarpības),

- 1 lēmums par laulāto atzīšanu par adoptētājiem un par adopciju bērna interesēs,
- 1 lēmums par atļaujas došanu nepilngadīgajam šķērsot valsts robežu ,
- 1 lēmums par bērna ievietošanu audžuģimenē,
- 1 lēmums par sociālā pabalsta izmaksas pārtraukšanu vecākam un izmaksu citai personai.

Visvairāk lēmumi jāpieņem saistībā ar aizgādības tiesību realizēšanu. Īsa informācija par aizgādību un ārpusģimenes aprūpi bez vecāku gādības palikušiem bērniem.

Aizgādība – vecāku pienākums līdz pilngadības sasniegšanai rūpēties par bērnu un viņa mantu, pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās.

Pārskata gada laikā bāriņtiesa pārtrauktās aizgādības tiesības atjaunojusi 2 vecākiem (2 mātēm) uz 2 bērniem.

Ar Vidzemes rajona tiesas spriedumu aizgādības tiesības atņemtas 2 mātēm uz 4 bērniem.

Ārpusģimenes aprūpes formas:

Aizbildnība – bērnam, kurš palicis bez vecāku gādības, ieceļ aizbildni, kurš turpmāk aizvieto bērna vecākus.

2018. gadā pie 7 aizbildņiem dzīvo 12 bērni. 5 aizbildņi ir bērnu radnieki, 2 aizbildņiem ar bērniem nav radniecīgu saišu.

Audžuģimene – ģimene, kura bārenim vai bez vecāku gādības palikušam bērnam nodrošina aprūpi līdz brīdim, kamēr bērns var atgriezties savā bioloģiskajā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, tiek adoptēts vai viņam nodibināta aizbildnība.

Novadā ir 4 audžuģimenes, kurās 2018.gadā ģimeniska vide tika nodrošināta 5 citu pašvaldību bērniem. 1 audžuģimene attaisnojošu iemeslu dēļ šobrīd bērnus nevar uzņemt. Viens Ērgļu novada bērns ievietots audžuģimenē, kura atrodas citā pašvaldībā.

Aprūpes un rehabilitācijas institūcija – ja bērnam nav iespējams nodrošināt aprūpi pie aizbildņa vai audžuģimenē vai, ja aprūpe pie aizbildņa vai audžuģimenē konkrētam bērnam nav piemērota, tad bāriņtiesa lemj par bērna ievietošanu institūcijā. Institūcijās šobrīd neuzturas neviens novada bērns. Divas jaunietes, kuras bija ievietotas ārpusģimenes aprūpes institūcijā, turpina tur uzturēties pēc pilngadības sasniegšanas, kā to paredz iestādes nolikums.

Viesģimene - persona vai laulātie sniedz atbalstu ārpusģimenes aprūpes iestādē ievietotam bērnam. Diemžēl Ērgļu novadā nav nevienas viesģimenes.

Adopcija – tas ir efektīvākais veids, kā bērns var pilntiesīgi kļūt par ģimenes locekli. Ir prieks, ka 2018.gada četras personas (divi pāri laulāto), vēlējās kļūt par adoptētājiem un par tādiem ir arī atzīti. Lai pieņemtu lēmumu, bāriņtiesa veic potenciālo adoptētāju ģimenes izpēti – sarunas ar ģimenes locekļiem, dzīves apstākļu pārbaudes, ģimenes locekļu savstarpējo attiecību un motivācijas noskaidrošana, iegūst informāciju par personu veselības stāvokli, sodāmībām, pieprasa psihologa atzinumu. Bāriņtiesa 2018. gadā pieņēmusi arī vienu lēmumu par bērna nodošanu pirmsadopcijas aprūpē. Vienā no ģimenēm bāriņtiesa veic pēcadopcijas uzraudzību – pārbauda dzīves apstākļus, noskaidro, kā tiek nodrošināta bērna izglītošana un veselības nodrošināšana.

Aizgādība – ir personu ar ierobežotu rīcībspēju personīgo un mantisko interešu, kā arī mantas aizsardzības forma. Aizgādnis ir persona, kuru ieceļ vai atbrīvo no pienākumu pildīšanas bāriņtiesa, pamatojoties uz tiesas spriedumu par aizgādības

nodibināšanu vai izbeigšanu. Ērgļu novadā ir viena aizgādībā esoša persona, kuras aizgādnieks ir radnieks. 2018.gadā ir nodibināta viena aizgādība mantojumam, ierosināta viena lieta aizgādības nodibināšanai mantojumam.

Citas lietas -

Bāriņtiesa pieņēmusi lēmumus arī citos gadījumos – vecāku domstarpību izšķiršana lietā par konkrēta speciālista – psihologa apmeklējumu; par ierosinātās administratīvās lietas izbeigšanu.

Apliecinājumi –

Likumdevējs bāriņtiesai deleģējis apliecinājumu izdarīšanu un citu uzdevumu pildīšanu saskaņā ar Bāriņtiesu likuma VII nodaļā noteikto. Bāriņtiesa Civillikumā noteiktajos gadījumos sniedz palīdzību mantojuma lietu kārtošānā, gādā par mantojuma apsardzību, kā arī izdara apliecinājumus un pilda citus šā likuma 61, pantā norādītos uzdevumus

Bāriņtiesas apliecinājums juridiskā spēka ziņā pielīdzināms notariālajam apliecinājumam.

2018.gadā bāriņtiesa veikusi 205 notariālos apliecinājumus, tajā skaitā – darījuma aktu, nostiprinājuma lūgumu, pilnvaru, testamentu u.c. dokumentu sastādīšanu un apliecināšanu.

Veicot notariālos apliecinājumus, kopš 2018. gada novembra bāriņtiesai jāveic obligāta informācijas pārbaude vienotajā zemesgrāmatu sistēmā, iedzīvotāju reģistrā, nederīgo dokumentu reģistrā.

Apmeklētāji, dokumentu aprīte -

Iedzīvotāji bāriņtiesā konsultējas jautājumos, kas saistīti ar bērnu tiesību ievērošanu, ar aizgādības tiesību realizēšanu, vecāku savstarpējo domstarpību gadījumos, jautājumos par laulības šķiršanu un uzturlīdzekļu piedziņu, mantošanas jautājumos, bāriņtiesas kompetencē veicamo apliecinājumu veikšanā, kā arī citos jautājumos.

Vecāki tiek aicināti uz pārrunām, ja nav pietiekami nodrošinājuši bērnu aprūpi, uzraudzību, izglītības iestāžu apmeklējumus vai veselības aprūpi. Savlaicīga problēmas apzināšanās un veiksmīga starpinstitucionālā sadarbība reizēm dod vēlamo rezultātu, lai nebūtu jārosina administratīvā lieta par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem.

Pārskata gada laikā bāriņtiesā saņemti 151 iesniegums un citi dokumenti; sagatavoti un izsūtīti 206 pieprasījumi un atbildes uz saņemtajiem dokumentiem.

Būtiskākās izmaiņas likumdošanā 2018. gadā -

21.11.2018. grozījumi Bāriņtiesu likumā.

08.11.2018. jauni MK noteikumi “Adopcijas kārtība.”

01.07.2018. jauni MK noteikumi “Audžuģimeņu noteikumi.”

13.09.2018. jauni MK noteikumi “Audžuģimeņu informācijas sistēmas noteikumi” – AGIS.
sistēmā.

Daļa no izmaiņām likumdošanā ir palielinājusi bāriņtiesas darba apjomu.

Pārskatu sagatavoja
bāriņtiesas priekšsēdētāja

Vineta Bagatska

